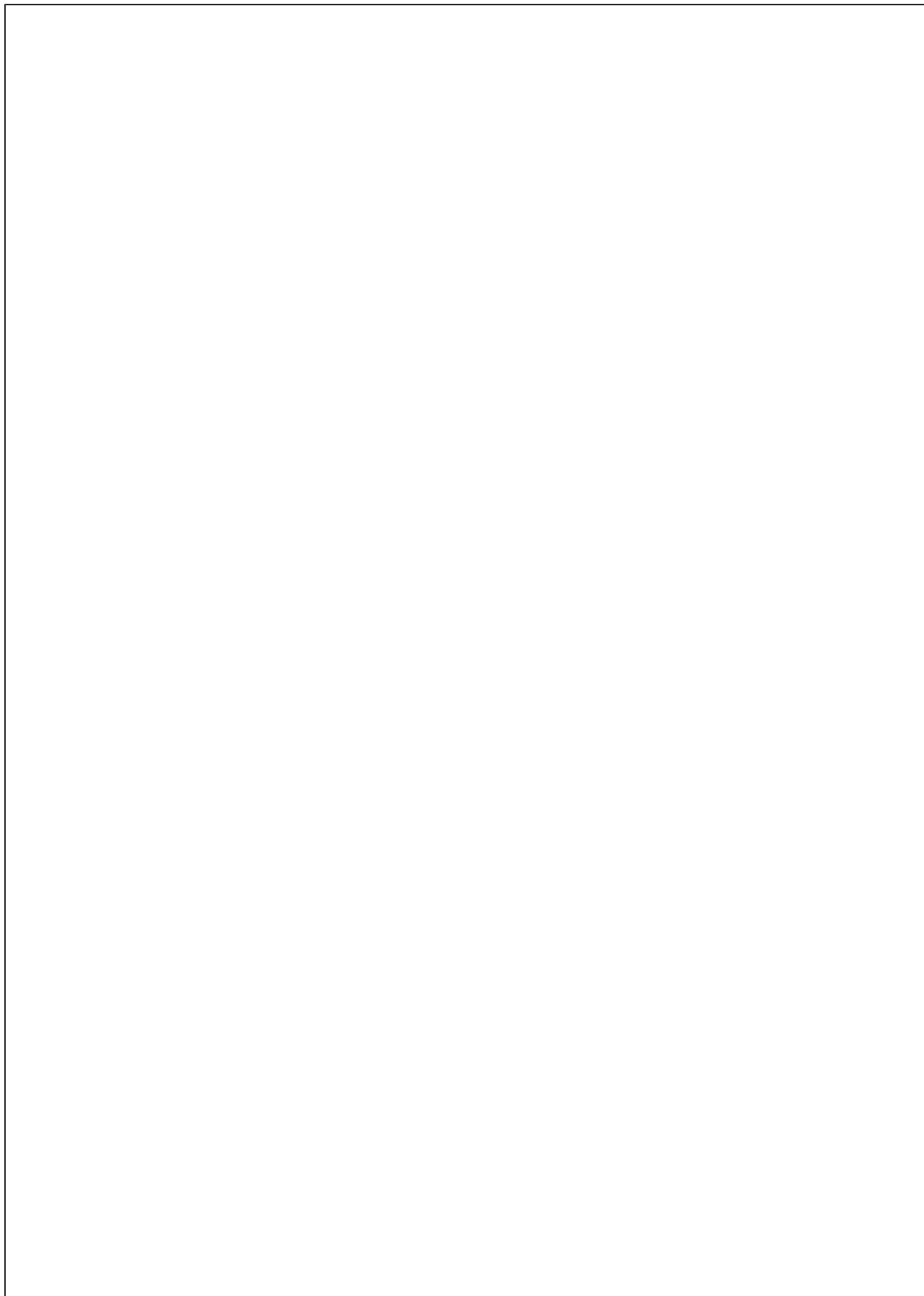

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/248565,Uroczystosc-oznaczenia-grobow-powstancow-slaskich-Anieli-Wolnik-oraz-Pawla-Korzu.html>

07.10.2026, 01:28

Uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich Anieli Wolnik oraz Pawła Korzucha znakiem pamięci „Tobie Polsko” - Rybnik, 12 października 2026

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach zaprasza na uroczystość oznaczenia grobów powstańców śląskich Anieli Wolnik oraz Pawła Korzucha znakiem pamięci „Tobie Polsko”. Wydarzenie z udziałem władz samorządowych, zaproszonych gości oraz przedstawicieli Instytutu Pamięci Narodowej odbędzie się 12 października 2026 r. o godz. 11.00 na cmentarzu parafialnym pw. Matki Boskiej Bolesnej w Rybniku przy ul. Rudzkiej 70b.

12.10.2026

Aniela Wolnik urodziła się 15 stycznia 1900 roku w Paruszwcu koło Rybnika, w rodzinie Jana Wolnika i Franciszki z domu Piętka. Po ukończeniu szkoły powszechnej kształciła się w Konserwatorium Muzycznym w Bytomiu, uzyskując kwalifikacje do nauczania muzyki i gry na fortepianie.

Po I wojnie światowej aktywnie włączyła się w działalność polskich organizacji na Górnym Śląsku. Była m.in. dyrygentką Towarzystwa Śpiewu „Seraf” w Rybniku. W 1919 roku wraz z siostrą Heleną prowadziła w domu rodzinnym tajne nauczanie języka polskiego, historii i śpiewu narodowego. Od lutego 1919 roku należała do Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska. W domu Wolników odbywały się tajne narady, a Aniela wraz z rodzeństwem zajmowała się pozyskiwaniem i przechowywaniem broni oraz amunicji. Uszyła i ufundowała również polski sztandar.

Podczas I powstania śląskiego w sierpniu 1919 roku brała udział w walkach z bronią w ręku. 17 sierpnia została aresztowana przez Niemców i skazana przez sąd wojenny w Rybniku na karę śmierci za zdradę stanu. W wyniku interwencji Międzysojuszniczej Komisji Rządzącej i Plebiscytowej wyrok zamieniono na karę więzienia. Do 1 listopada 1919 roku przebywała w więzieniu w Raciborzu, gdzie była poddawana brutalnemu traktowaniu i zmuszana do ciężkiej pracy.

Po uwolnieniu kontynuowała działalność niepodległościową i społeczną. W okresie poprzedzającym plebiscyt na Górnym Śląsku prowadziła akcję na rzecz polskiej sprawy. Podczas II powstania śląskiego działała w Powiatowej Komendzie POW w Rybniku. W III powstaniu śląskim w 1921 roku służyła jako sanitariuszka Rybnickiego Batalionu ppor. Jana Podsiadłego. Udzielała pomocy rannym i ewakuowała ich z pola walki m.in. pod Januszkowicami, Kędzierzynom i Starym Kozłem.

W okresie międzywojennym mieszkała w Rybniku i utrzymywała się z nauczania gry na fortepianie. Działała m.in. w Towarzystwie Polek, Związku Powstańców Śląskich, Polskim Czerwonym Krzyżu oraz harcerstwie.

We wrześniu 1939 roku została aresztowana i osadzona w niemieckim obozie koncentracyjnym

Ravensbrück, gdzie przebywała do wyzwolenia obozu w 1945 roku. Po wojnie uczyła muzyki w Zakładzie Sióstr Urszulanek w Rybniku i nadal angażowała się w działalność harcerską.

Paweł Korzuch urodził się 19 lipca 1899 roku w Królewskiej Hucie (obecnym Chorzowie), w rodzinie górnika Jana Korzucha i Franciszki z domu Herok. Po ukończeniu szkoły ludowej w Dolnych Markłowicach od 1913 roku pracował jako młodociany górnik w kopalni „Ema” w Radlinie.

W 1918 roku został powołany do armii niemieckiej, z której zdezerterował. Na początku 1919 roku zaangażował się w działalność Polskiej Organizacji Wojskowej na Górnym Śląsku, a 14 marca 1919 roku wstąpił ochotniczo do 10 Pułku Piechoty Wojska Polskiego. W sierpniu 1919 roku uczestniczył w I powstaniu śląskim, walcząc w rejonie Godowa, Gorzyczek i Gołkowic.

W 1920 roku brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, m.in. w wyprawie kijowskiej i walkach w rejonie Lwowa. Po zwolnieniu z wojska w grudniu 1920 roku zajmował się organizowaniem i szkoleniem oddziałów powstańczych w Markłowicach. Podczas III powstania śląskiego w 1921 roku dowodził plutonem 14. Pułku Piechoty. 23 maja, po śmierci dowódcy kompanii Alojzego Mikułki, przejął dowodzenie nad oddziałem i przeprowadził kontratak nad Olzą.

Od 1921 roku pracował w sądownictwie. W 1924 roku zdał egzamin na sekretarza sądowego. Pracował w sądach w Rybniku i Wodzisławiu Śląskim, gdzie pełnił m.in. funkcję starszego sekretarza sądowego i kierownika sekretariatu prezydialnego. Był członkiem Związku Powstańców Śląskich.

W kampanii wrześniowej 1939 roku służył w 55. Dywizji Piechoty. 19 września dostał się do niewoli niemieckiej. Po zwolnieniu w 1943 roku ukrywał się w Krakowie pod zmienioną tożsamością i współpracował z polskim podziemiem. W listopadzie 1944 roku został zatrzymany przez Gestapo, lecz po dwóch dniach uciekł.

W lutym 1945 roku powrócił na Górny Śląsk, uczestnicząc w organizowaniu struktur wymiaru sprawiedliwości w Rybniku i Wodzisławiu Śląskim. Następnie kierował sekretariatem Sądu Grodzkiego, a później Sądu Powiatowego w Rybniku. Był także tłumaczem przysięgłym języka niemieckiego.

Po wojnie działał społecznie i kombatancko. W 1971 roku został mianowany na stopień podporucznika rezerwy. Za działalność niepodległościową, służbę wojskową i pracę społeczną otrzymał m.in. Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi I klasy, Medal Niepodległości, Gwiazdę Górnośląską, Srebrny Krzyż Zasługi i Śląski Krzyż Powstańczy.

Paweł Korzuch zmarł 14 lutego 1972 roku w Rybniku i tam został pochowany.

[Poprzedni Strona](#)